

РЕШЕНИЕ

№ 634

гр. София, 25.10.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 6-ТИ ТЪРГОВСКИ, в публично заседание на двадесет и пети октомври през две хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател: Иван Иванов

Членове: Зорница Хайдукова
Валентин Бойкинов

при участието на секретаря Красимира Г. Георгиева
като разгледа докладваното от Иван Иванов Въззивно търговско дело № 20211001000544 по описа за 2021 година

Производството е по реда на чл. 258 и сл. от ГПК.

С решение № 260 915 от 23.10.2020 г. по гр.д. № 17075/ 2018 г. на Софийския градски съд, гражданско отделение, I - 23 състав :

са отхвърлени като неоснователни : 1) иск с правно основание чл. 4, § 3 от Договора за Европейски съюз, във връзка с чл. 49 от ЗЗД, предявен от „Вентус България“ ЕООД - гр. Варна срещу Република България, представлявана от Министъра на финансите - гр. София, за сумата 198 886.36 лева, изплатена в периода от 1.01.2014 г. до 9.08.2014 г., представляваща имуществени вреди, причинени от разпоредбите на чл. 35а, ал. 1, 2 и 3, чл. 35б, ал. 1, 2, 3 и 4, чл. 35, ал. 1, 2 и 3, и чл. 73, ал. 1, 2, 3 и 4 от Закона за енергията от възобновяеми източници, приети от Народното събрание на Република България в пряко нарушение на норми на правото на Европейския съюз - чл. 63, чл. 107 и чл. 108 от Договора за функциониране на Европейския съюз ; § 6 и § 4 и чл. 36, б.б. „а“, „б“ и „д“ от Директива 2009/872/ЕО и разпоредбите на Директива 2009/28/ ЕО, ведно със законната лихва от 20.12.2018 г. до окончателното ѝ изплащане ;

2) иск с правно основание чл. 86, ал.1 от ЗЗД за сумата 59 902.54 лева, представляваща законната лихва върху главница 198 886.36 лева за периода от 1.01.2016 г. до 19.12.2018 г. ;

Република България, представлявана от Министъра на финансите - гр. София е осъдена да заплати на „Вентус България“ ЕООД - гр. Варна :

1) на основание чл. 49, във връзка с чл. 45 от ЗЗД сумата 198 886.36 лева, представляваща имуществени вреди от заплатени в периода от 1.01.2014 г. до 9.08.2014 г. такси на основание на чл. 35а, ал. 1, 2 и 3, чл. 35б, ал. 1, 2, 3 и 4, чл. 35, ал. 1, 2 и 3, и чл. 73, ал. 1, 2, 3 и 4 от Закона за енергията от възобновяеми източници, обявени за противоконституционни с решение № 13/ 31.07.2014 г. по к.д. № 1/2014 г. на Конституционния съд, ведно със законната лихва от датата на подаване на исковата молба - 20.12.2018 г. до окончателното изплащане ; 2) на основание чл. 86, ал. 1 от ЗЗД сумата 59 902.54 лева, представляваща законната лихва върху главница 198 886.36 лева за периода от 1.01.2016 г. до 19.12.2018 г. ;

оставени са без разглеждане : 1) иск с правно основание чл. 55, ал. 1, пр.1 от ЗЗД, предявен от „Вентус България“ ЕООД - гр. Варна срещу Република България, представлявана от Министъра на финансите - гр. София, за сумата 198 886.36 лева, платена без основание в периода от 1.01.2014 г. до 09.08.2014 г. на основание обявените за противоконституционни с решение № 13/ 31.07.2014 г. по к.д. № 1/2014 г. на Конституционния съд разпоредби на чл. 35а, ал. 1, 2 и 3, чл. 35б, ал. 1, 2, 3 и 4, чл. 35, ал. 1, 2 и 3, и чл. 73, ал. 1, 2, 3 и 4 от Закона за енергията от възобновяеми източници, ведно със законната лихва от датата на подаване на исковата молба - 20.12.2018 г. до окончателното изплащане ; 2) иск с правно основание чл. 86, ал. 1 от ЗЗД за сумата 59 902.54 лева, представляваща законната лихва върху главница 198 886.36 лева за периода от 1.01.2016 г. до 19.12.2018 г. ; 3) иск с правно основание чл. 59, ал. 1 от ЗЗД, предявен от „Вентус България“ ЕООД - гр. Варна срещу Република България, представлявана от Министъра на финансите - гр. София, за сумата 198 886.36 лева, с която ищецът обеднял за сметка на обогатяването на ответника, чрез удържане на 20 % от стойността на 16 фактури, издадени в периода от 31.01.2014 г. до 25.08.2014 г. по отменения като противоконституционен чл.35а, ал.2 от ЗЕВИ, ведно със законната лихва, считано от датата на предявяване на исковата молба - 20.12.2018 г. до окончателното й изплащане ; 4) предявените в условията на евентуалност от „Вентус България“ ЕООД - гр. Варна срещу Република България, представлявана от Министъра на финансите - гр. София икове с правно основание чл. 55, ал. 1, пр.1 от ЗЗД и чл. 59, ал. 1 от ЗЗД за сумата 32 313.34 лева, с която ищецът обеднял за сметка на обогатяването на ответника чрез удържане на 20% от стойността на фактурите с № 0000000240/ 31.07.2014 г., № 0000000241/ 31.07.2014 г., № 0000000245/ 25.08.2014 г. и № 0000000246/ 25.08.2014 г. по отменения като противоконституционен чл.35а, ал.2 от ЗЕВИ, ведно със законната лихва

от датата на предявяване на исковата молба до окончателното ѝ изплащане и иск с правно основание чл. 86, ал. 1 от ЗЗД за сумата 9 732.45 лева, представляваща законната лихва за забавата за плащане на главницата за периода от 1.01.2016 г. до 19.12.2018 г.

Срещу решението, в неговата осъдителна част, е подадена въззивна жалба от Република България, представлявана от Министъра на финансите- гр. София, в която се твърди, че е недопустимо, като са изложени съображения и за неправилност.

Недопустимостта на съдебния акт е основана на твърдението, че възстановяването на държавни такси било „елемент от публичноправно отношение, по което страните не са в положение на равнопоставеност, а се намират в положение на власт и подчинение“, и било регламентирано в Закона за държавните такси и в ДОПК. Ефектът на решението на Конституционния съд не се разпростирал върху процедурата за възстановяване на недължимо платени публични държавни вземания и не изключвал реда за възстановяването им. Възстановяването се осъществявало по облекчен административен ред, като административното производство се инициирало от заинтересованата страна. Гражданският процес не бил алтернатива на специалните правила, с които се уреждали публични правоотношения.

Възраженията за неправилност на решението в обжалваната част са обосновани с противоречивите и нелогични изводи на съда, от които не ставало ясно кой е правопораждащият факт на отговорността на държавата. Държавата не била пасивно легитимирана да отговаря по иск, с който се претендира гаранционно-обезпечителната ѝ отговорност, тъй като не можело да се разглежда като „възложител“ на работа на народните представители. Липсата на убедителни доводи за наличие на възлагане на работа на народните представители обуславяла вътрешно противоречие в мотивите на съдебното решение.

Държавата и Народното събрание били различни правни субекти. Освен това действията по приемане на закон се извършвали от колективния орган Народно събрание, а не от физическите лица - народни представители.

Липсвали мотиви относно наличието на противоправност - приемането на закон не можело да се презумира като противоправно действие, от което са произтекли вреди.

Необоснован бил крайният извод, че чл. 22, ал. 4 от ЗКС задължава органа, постановил противоконституционния акт да приеме нормативен акт, който да уреди възникналите правни последици. Правомощието,

предвидено в тази разпоредба, не следвало да се тълкува като абсолютно задължение за Народното събрание да приеме акт с обратно на обявения за противоконституционен закон значение, нито че удържаните такси въз основа на разпоредбите на ЗЕВИ следвало да бъдат признати със закон за имуществени вреди и съответно да бъдат възстановени на определен кръг правни субекти, заплатили ги на валидно правно основание.

Молбата към съда е в случай, че приеме решението за допустимо в обжалваната част, да го отмените като неправилно и необосновано.

Ответникът по въззивната жалба „Вентус България“ ЕООД - гр. Варна в писмения отговор я оспорва като неоснователна.

Правилно съдът съобразил, че според приетото в т. 2 от Решение № 3/ 28.04.2020 г. по к.д. № 5/2019 г. на Конституционния съд от конституционния принцип на правовата държава произтича задължението на органа, предвидено в чл. 22, ал. 4 от ЗКС, което се свързва и с чл. 7 от Конституцията, предвиждащ отговорност на държавата за вреди, причинени от незаконни актове или действия на нейни органи и длъжностни лица, което неминуемо обхваща и отговорността на органа, издал противоконституционния акт. Обосновано приел, че бездействието ангажира отговорността на държавата за причинените вреди на засегнатите субекти от приложението на обявената за противоконституционна норма.

Неоснователно било оплакването за недопустимост на решението, основано на твърдението, че задължението за заплащане на държавната такса по чл.35а от ЗЕВИ било елемент на публичноправно отношение, по което страните не са в положение на равнопоставеност. Според практиката на ВКС с обявяването на противоконституционността на чл. 35а и сл. ЗЕВИ вземането се лишава от характеристиката „публично държавно вземане” на платените от производителите такси, поради което претенциите за връщането им от държавата обуславя подсъдност на спора на гражданските съдилища, при обявена за противоконституционна правна норма, административният орган е десезиран с разпоредбата и няма предмет на дължима от същия преценка, респ. и предмет за произнасяне. Събралият сумата административен орган можело доброволно да възстанови обявената за противоконституционна такса, но това очевидно не било предприето и обуславяло правния интерес от заявената претенция срещу държавата.

Правилно съдът приел, че е налице противоправно поведение на длъжностните лица, съставлящи колективния държавен орган, изразяващо се както в приемане на противоконституционна разпоредба, така и в бездействие - неуреждане на възникналите в резултат на прилагането на противоконституционна разпоредба правни последици по реда на чл. 22, ал. 4 ЗКС и в двумесечния срок, предвиден в ПОДНС.

Несъстоятелни били твърденията за липса на убедителни доводи за наличие на възлагане на работа на народните представители от държавата с оглед приложението на чл. 49 от ЗЗД. На основание разпоредбите на чл. 62 и чл. 63 от Конституцията на Народното събрание били възложено да осъществява законодателната власт чрез включените в членствения му състав народни представители, от което следвало, че държавата е възложител на държавни функции по осъществяване на законодателната власт по смисъла на чл. 49 ЗЗД, в резултат на което е налице материалноправна легитимация по искова претенция за вреди от осъществена законодателна дейност при наличие на останалите елементи от фактическия състав.

Неоснователно въззивника твърдял, че липсват мотиви относно наличието на противоправност при приемане на оспорените разпоредби на ЗЕВИ, тъй като такива били изложени с позоваване и на актуалната практика на ВКС по сходни казуси.

Неоснователни били и твърденията за липса на произтичащо от чл.22, ал.4 от ЗКС задължение за органа, постановил противоконституционния акт, да приеме нормативен акт, който да уреди възникналите правни последици. Възприемането на тезата за запазване на правните последици от противоконституционния закон означавало легитимиране на безнаказаността и беззаконието на един на държавен орган и невъзможност държавата да бъде санкционирана по какъвто и да е начин при приемането на противоконституционни актове от законодателния ѝ орган.

Неоснователно било оплакването и в частта за разноските, тъй като въззивникът не направил своевременно възражение за прекомерност. Освен това, присъденото адвокатското възнаграждение било изчислено към минимума, установен в Наредба №1 от 09.07.2004г. на Висшия адвокатски съвет.

Молбата е решението да бъде потвърдено.

Софийският апелативен съд, търговско отделение, Шести състав съобрази следното.

Въззивната жалба е процесуално допустима - подадена е в законоустановения срок от страна в производството, която има интерес и право на обжалване на самостоятелна част от валиден и допустим съдебен акт, подлежащ на въззивен контрол.

При обсъждането на нейната основателност приема за установено следното.

В исковата молба ищецът „Вентус България“ ЕООД - гр. Варна твърдял, че е производител на електрическа енергия от възобновяеми източници и притежава две вятърни електрически централи - ВЯЕЦ „Вентус“ и ВЯЕЦ „Вентус 1“, находящи се в землището на с. ***, община Балчик, област Добрич.

С § 6, т. 2 и 3 от Заключителните разпоредби към Закона за държавния бюджет на Република България за 2014 г. били създадени новите разпоредби на чл. 35а, ал. 1, 2 и 3, чл. 35б, ал. 1, 2, 3 и 4, чл. 35в, ал. 1, 2 и 3 и чл. 73, ал. 1, 2, 3 и 4 в Закона за възобновяемите енергийни източници, с които считано от 1.01.2014 г. била въведена такса от 20 %, с

която да се облагат приходите от електроенергия, произведена от слънчеви и от вятърни централи.

Общият размер на таксата, удържана от цената на произведената в периода от 1.01.2014 г. до 10.08.2014 г. електроенергия, бил 198 886.36 лева, която сума ищецът превел по сметката на Комисията за енергийно и водно регулиране и постъпила в държавния бюджет.

С решение № 13 от 31.07.2014 г. по к.д. № 1/ 2014 г. на Конституционния съд, влязло в сила на 10.08.2014 г., били обявени за противоконституционни т. 2 и 3 от § 6 от Заключителните разпоредби на Закона за държавния бюджет, с които са създадени разпоредбите от ЗЕВИ, създаващи задължение за внасяне на тази такса от посочения кръг правни субекти.

Молбата към съда била да осъди Държавата, представлявана от Министъра на финансите, да заплати : 1) на основание чл. 4, § 3 от Договора за Европейски съюз, във връзка с чл. 49 от ЗЗД сумата 198 886.36 лева, изплатена в периода от 1.01.2014 г. до 9.08.2014 г., представляваща имуществени вреди, причинени от разпоредбите на чл. 35а, ал. 1, 2 и 3, чл. 35б, ал. 1, 2, 3 и 4, чл. 35, ал. 1, 2 и 3, и чл. 73, ал. 1, 2, 3 и 4 от Закона за енергията от възобновяеми източници, приети от Народното събрание на Република България в пряко нарушение на норми на правото на Европейския съюз - чл. 63, чл. 107 и чл. 108 от Договора за функциониране на Европейския съюз ; § 6 и § 4 и чл. 36, б.б. „а“, „б“ и „д“ от Директива 2009/872/ЕО и разпоредбите на Директива 2009/28/ ЕО, ведно със законната лихва от 20.12.2018 г. до окончателното ѝ изплащане , както и на основание чл. 86, ал.1 от ЗЗД за сумата 59 902.54 лева, представляваща законната лихва върху главница 198 886.36 лева за периода от 1.01.2016 г. до 19.12.2018 г. ; 2) в условията на евентуалност, на основание чл. 49, във връзка с чл. 45 от ЗЗД сумата 198 886.36 лева, представляваща имуществени вреди от заплатени в периода от 1.01.2014 г. до 9.08.2014 г. такси на основание на чл. 35а, ал. 1, 2 и 3, чл. 35б, ал. 1, 2, 3 и 4, чл. 35, ал. 1, 2 и 3, и чл. 73, ал. 1, 2, 3 и 4 от Закона за енергията от възобновяеми източници, обявени за противоконституционни с решение № 13/

31.07.2014 г. по к.д. № 1/2014 г. на Конституционния съд, ведно със законната лихва от датата на подаване на исковата молба - 20.12.2018 г. до окончателното изплащане, както и на основание чл. 86, ал. 1 от ЗЗД сумата 59 902.54 лева, представляваща законната лихва върху главница 198 886.36 лева за периода от 1.01.2016 г. до 19.12.2018 г. ;

3) в условията на евентуалност, на основание чл. 55, ал. 1, пр.1 от ЗЗД сумата 198 886.36 лева, платена без основание в периода от 1.01.2014г. до 09.08.2014 г. на основание обявените за противоконституционни с решение № 13/ 31.07.2014 г. по к.д. № 1/2014 г. на Конституционния съд разпоредби на чл. 35а, ал. 1, 2 и 3, чл. 35б, ал. 1, 2, 3 и 4, чл. 35, ал. 1, 2 и 3, и чл. 73, ал. 1, 2, 3 и 4 от Закона за енергията от възобновяеми източници, ведно със законната лихва от датата на подаване на исковата молба - 20.12.2018 г. до окончателното изплащане, както и на основание чл. 86, ал. 1 от ЗЗД за сумата 59 902.54 лева, представляваща законната лихва върху главница 198 886.36 лева за периода от 1.01.2016 г. до 19.12.2018 г. ;

4) в условията на евентуалност, на основание чл. 59, ал. 1 от ЗЗД сумата 198 886.36 лева, с която ищецът обеднял за сметка на обогатяването на ответника, чрез удържане на 20 % от стойността на 16 фактури, издадени в периода от 31.01.2014 г. до 25.08.2014 г. по отменения като противоконституционен чл.35а, ал.2 от ЗЕВИ, ведно със законната лихва, считано от датата на предявяване на исковата молба - 20.12.2018 г. до окончателното й изплащане, както и на основание чл. 86, ал. 1 от ЗЗД за сумата 59 902.54 лева, представляваща законната лихва върху главница 198 886.36 лева за периода от 1.01.2016 г. до 19.12.2018 г.;

5) в условията на евентуалност, на основание чл. 55, ал. 1, пр.1 от ЗЗД и чл. 59, ал. 1 от ЗЗД сумата 32 313.34 лева, с която ищецът обеднял за сметка на обогатяването на ответника чрез удържане на 20% от стойността на фактурите с № 00000000240/ 31.07.2014 г., № 00000000241/ 31.07.2014 г., № 00000000245/ 25.08.2014 г. и № 00000000246/ 25.08.2014 г. по отменения като противоконституционен чл.35а, ал.2 от ЗЕВИ, ведно със законната лихва от датата на предявяване на исковата молба до окончателното й изплащане, както и на основание чл. 86, ал. 1 от ЗЗД сумата 9 732.45 лева,

представляваща законната лихва за забавата за плащане на главницата за периода от 1.01.2016 г. до 19.12.2018 г.

В писмения отговор ответника - Държавата, представлявана от Министъра на финансите - гр. София, оспорил исковете като недопустими, а по същество - неоснователни.

Недопустимостта била обоснована с неподведомствеността на предявените иски на гражданските съдилища, тъй като правоотношенията, които възниквали между държавата и финансово задълженото по силата на публичноправна норма лице били отношения, а не на равнопоставеност на субектите.

Главният иск бил неоснователен поради липса на нарушения на норми от правото на Европейския съюз.

Първият от евентуалните иски бил неоснователен поради липсата на противоправни действия на народните представители. Необосновани били твърденията, че обявените за противоконституционни норми не следвало да бъдат прилагани от момента на приемането им от Народното събрание, както и твърденията за бездействие на законодателния орган във връзка с уреждането на правните последици, предизвикани от обявения за противоконституционен акт. Липсвало пряко възлагане на работа по смисъла на чл. 49 от ЗЗД, както и вина, като елемент от фактическия състав на тази норма, липсвали и вреди за периода от 1.01.2014 г. до 9.08.2014 г.

Неоснователни и недоказани били и претенциите, заявени на основание чл. 55, ал. 1 от ЗЗД и на основание чл. 59, ал. 1 от ЗЗД.

Молбата към съда била да отхвърли исковите.

Установената от съвкупната преценка на доказателствата фактическа обстановка, по която страните не спорят, е следната.

С Разрешение за ползване № ДК-07-СИР- 162/ 27.12.2010 г., издадено от Началника на РДНСК Североизточен район, било разрешено ползването на строеж „Малка ветрова централа - първи етап, един вятърен генератор тип VESTAS с номинална мощност 2 МВт“, находящ се в поземлен имот № 77390.32.111, в землището на с. ***, община Балчик, област Добрич и „Кабелна линия 20 kV“, с възложител „Вентус България“ ЕООД - гр. Каварна.

С договор за присъединяване на обект на независим производител на електрическа енергия № 3021-2009-П-Д10- 109/ 29.07.2010 г. „Е.он България Мрежи“ АД - гр. Варна се задължило да присъедини към собствената си електроразпределителна мрежа собствения на производителя „Вентус България“ ЕООД един ветрогенератор с мощност 2 МВт в поземлен имот № 77390.32.111, в землището на с. ***, община Балчик, област Добрич.

С договор за изкупуване на електрическата енергия № 169 от 6.01.2011 г. продавачът

„Вентус България“ ЕООД се задължил да доставя на купувача „Е.он България Продажби“ АД - гр. Варна в сроковете и при условията в договора електрическата енергия, произведена от ВЯЕЦ „***“.

- 9 -

С Разрешение за ползване № СТ-05-247/ 8.02.2013 г., издадено от Заместник началник на ДНСК, било разрешено ползването на строеж „Малка вятърна електроцентрала - 1 брой ветрогенератор тип VESTAS V90 с номинална мощност 2 МВт“, находящ се в поземлен имот № 77390.28.34, в землището на с. ***, община Балчик, област Добрич и „Кабелна линия 20 kV“, с възложител „Вентус България“ ЕООД - гр. Варна.

С договор за изкупуване на електрическата енергия № 328 от 21.02.2013 г. продавачът „Вентус България“ ЕООД се задължил да доставя на купувача „Енерго - про Продажби“ АД - гр. Варна в сроковете и при условията в договора електрическата енергия, произведена от ВЯЕЦ „*** 1“.

В съдебното заседание на 2.10.2020 г. е прието заключението на счетоводна експертиза, изпълнена от вещото лице С. М., от което се установило следното.

По приложените към исковата молба 16 фактури, издадени от „Вентус България“ ЕООД в периода от 31.01.2014 г. до 25.08.2014 г., „Енерго - про Продажби“ АД заплатило (включително и чрез прихващане на взаимни задължения) суми в общ размер 994 431.76 лева. От общия размер на сумите по фактурите - 1 193 318.12 лева, били удържани общо 198 886.36 лева, разпределени по тримесечия, както следва : първо тримесечие - 92 158.53 лева , второ тримесечие - 74 414.49 лева , трето тримесечие - 32 313. 34 лева.

„Енерго - про Продажби“ АД включило удържаните от „Вентус България“ ЕООД суми в съответните справки по чл. 35 от ЗЕВИ и те били внесени в държавния бюджет в сроковете по чл. 35б от ЗЕВИ.

Справката на „Енерго - про Продажби“ АД по чл. 35б, ал. 2 от ЗЕВИ за третото тримесечие, обхващащо периода от 1.07.2014 г. до 10.08.2014 г. постъпила в КЕВР на 16.10.2014 г., а плащането на събраните за същото тримесечие такси на основание чл. 35а и сл. от ЗЕВИ постъпило в КЕВР на 15.10.2014 г.

Законната лихва върху сумата 198 886.36 лева за периода от 1.01.2016г. до 19.12.2018 г. била 59 896.94 лева.

При тези факти Софийският апелативен съд, търговско отделение, шести състав преценява жалбата като неоснователна поради следното.

Исковата претенция, заявена на основание чл. 49, във връзка с чл. 45 от ЗЗД и чл. 7 от Конституцията на Републиката, е основана на твърдението, че задължението на ответника да обезщети ищеца произтича от незаконосъобразните действия на Народното събрание на Републиката,

изразяващи се в приемането на новелата на чл. 35а от Закона за енергията от възобновяеми източници (обн. ДВ, бр. 109 от 20.12.2013 г., в сила от 1.01.2014 г.), с която е установено събирането на такса от 20 % за производство на електрическа енергия от вятърна и слънчева енергия и последващото бездействие на същия орган да уреди възникналите правни последици от обявяването на въпросната разпоредба за противоконституционна с Решение № 13 от 31.07.2014 г. по конст.д. № 1/ 2014 г. на Конституционния съд на Републиката (обн. ДВ, бр. 65 от 6.08.2014 г.), влязло в сила на 10.08.2014 г.

Възражението на ответника за процесуална недопустимост на иска поради неподведомственост на спора на гражданските съдилища е несъстоятелно, като съображения в подкрепа на този извод са изложени в редица съдебни актове, постановени от различни състави на касационната инстанция. Последователната практика безпротиворечиво приема, че когато отговорността на държавата за вредите, причинени от незаконни актове или действия на нейните органи и длъжностни лица, не може да бъде реализирана по ЗОДОВ - специалният закон уреждащ отговорността на държавата при участие в процеса на съответните държавни органи като нейни процесуални субституенти, отговорността за вреди се реализира на основание чл. 49 от ЗЗД. Затова и предявеният иск срещу държавата иск с правно основание чл. 7 от Конституцията на Републиката, във връзка с чл. 49 и чл. 45 от ЗЗД е допустим и следва да бъде разгледан, като въпросът за неговата основателност касае съществуването на спора. (Така Решение № 133 от 29.06.2016 г. по гр.д. № 5002/ 2014 г. на ВКС III г.о.)

Неоснователно е и възражението, че в обхвата на актовете, за които държавата носи отговорност не попадат актовете на законодателната дейност на Народното събрание. Аргументи срещу това становище са изложени в Решение № 71 от 6.04.2020 г. по гр. д. № 3804/2019 г. на ВКС, IV г. о., които настоящият съдебен състав споделя изцяло. Според приетото в цитираното решение, по отношение на законите, приети при действието на настоящата Конституция - след 13.07.1991 г., съдът не разполага с правомощието да установява противоречието им с Конституцията от 1991 г., тъй като съгласно чл. 149, ал. 1, т. 2 на Конституцията компетентен да установи и обяви това е Конституционният съд.

Уреденото в чл. 5, ал. 2 от Конституцията непосредствено нейно действие обаче, оправомощава съда да прилага разпоредбите ѝ, без да е необходимо това да бъде

опосредствано от закон, който да урежда по-детайлно съответните правоотношения или установява ред за упражняване на признатите от Конституцията права. „Съдът не може да откаже да приложи закон по причина, че той противоречи на Конституцията, той може да тълкува закона в съответствие с Конституцията, т. е. при

- 11 -

възможни различни тълкувания, съдът избира това, което съответства в най-голяма степен на Конституцията.“

По силата на задължението си да знае закона, съдът е длъжен да знае и решенията на Конституционния съд, с които той се произнася по искания за установяване на противоконституционност на законите. Влезлите в сила решения на Конституционния съд се ползват със сила на пресъдено нещо по отношение на всички (*erga omnes*) и съдът е длъжен служебно да я зачита, и както не може да приложи закон извън присъщото му действие във времето, така той не може да не зачете и действието на решение на Конституционния съд, с което е обявена противоконституционността на закон. „Съдът е длъжен да приложи закона за отношенията, които са възникнали и приключили при неговото действие и да откаже приложението му за неприключилите отношения и за отношенията, които са възникнали, след като решението на Конституционния съд е породило действие.“

Несъстоятелно е и възражението, че държавата не разполага с процесуална и материална легитимация да отговаря по настоящия иск.

Съгласно чл. 7 на Конституцията държавата отговаря за вредите, причинени от незаконни актове или действия на нейни органи и длъжностни лица. Според приетото в цитираното по - горе решение Народното събрание е държавен орган, олицетворяващ законодателната власт, а народните представители са лица от състава на този орган и са длъжностни лица, (както лицата от състава на другите държавни органи и лицата, които осъществяват еднолично функциите на държавен орган), които имат своя статут със съответните особености: функционален имунитет, имунитет от наказателно преследване и др.

Държавата може да освободи от имуществената отговорност за вреди и свои служители, които нямат функционален имунитет, но с това тя не освобождава от отговорност себе си. Освободените лица не отговарят имуществено за причинените вреди, нито пред пострадалия, нито по регрес, но с това *пострадалият не се лишава от дължимото обезщетение, тъй като за него отговаря държавата, когато са налице съответните предпоставки за това.*

В конкретния случай сочените в закона предпоставки са налице.

В мотивите на Решение № 71 от 6.04.2020 г. по гр. д. № 3804/2019 г. на ВКС, IV г. о. е изтъкната отговорността на Народното събрание приетите от него закони да съответстват на Конституцията, защото народните представители поемат като основно свое задължение да я спазват под клетва, която те полагат при конституирането на всяко новоизбрано Народно събрание. Приемането на противоконституционен

закон е неизпълнение на основното задължение за спазване на Конституцията от мнозинството народни представители и затова *то е във висша степен противоправно*, защото съгласно чл. 4, ал. 1 на Конституцията Република България е правова държава, която се управлява на първо място според Конституцията и на следващо място според законите на страната. „Приемането на противоконституционен закон е деликт, защото приемането му е противоправно деяние (във висша степен) и приложението на противоконституционния закон неизбежно причинява вреди на правните субекти - както на самата държава, така и на гражданите и юридическите лица, които са в равна степен подчинени на закона до привеждането му в съответствие с Конституцията“.

Възстановяването на правния ред може да бъде постигнато като се отмени или прекрати приложението на противоконституционния закон. Ако действието на противоконституционния закон е запазено в някаква част, за държавата възниква задължението да възстанови правото и за тези отношения, които са се осъществили в нарушение на Конституцията.

Настоящият състав възприема изцяло тълкуването на разпоредбата чл. 22, ал. 4 от Закона за Конституционен съд, във връзка с чл. 152, ал. 2 на Конституцията, дадено в посоченото решение на ВКС, според което *тя установява не възможността Народното събрание да уреди възникналите правни последици от запазеното действие на обявения за противоконституционен закон, но го задължава да направи това, за да възстанови по този начин нарушения конституционен ред*. Бездействието на Народното събрание да уреди правните последици от прилагането на противоконституционния закон е толкова противоправно, колкото и приемането на такъв закон, тъй като с приемането на противоконституционния закон то нарушава конституционния ред, а с бездействието си, вместо да изпълни задължението си да го възстанови, продължава да поддържа нарушения конституционен ред. Докато поддържат с бездействието си конституционния ред накарнен, мнозинството народни представители ангажират отговорността на държавата да обезщети на общо основание увредените от продължаващото да съществува нарушение на Конституцията.

Правните последици от решенията на Конституционния съд в хипотезата, когато се обяви за противоконституционен закон, изменящ или отменящ действащ, с оглед на чл. 151, ал. 2,

изр. 3 от Конституцията, са разяснени в Решение № 22 от 31.10.1995 г. по конст. д. № 25/1995 г. (обн.ДВ, бр. 105 от 1995 г.) : „Когато Конституционният съд обяви за противоконституционен закон, с който се отменя или изменя действащ закон, последният възстановява действието си в редакцията преди отмяната или изменението *от влизане в сила на решението на съда.*“

- 13 -

За конкретния случай това означава, че след 10.08.2014 г., когато е влязло в сила решението, обявяващо за противоконституционни разпоредбите на чл. 35а, чл. 35б и чл. 35в от ЗЕВИ, законът е възстановил своето действие в редакцията преди изменението, с което тези разпоредби са били създадени, и затова след посочената дата те вече не са били част от действащото право. За периода от влизането в сила на изменението на закона - 1.01.2014 г. до обявяването му за противоконституционен в тази част - 10.08.2014 г. (който съвпада с иския период) обаче, въпросните правни норми са били в действие и са обвързвали своите адресати с изпълнението на задълженията, които установяват.

Следователно разместването на имуществени блага е станало на валидно правно основание и затова сумата - предмет на исковата претенция не е била недължимо платена, затова и увреденият не може да иска връщането ѝ или надлежно обезщетение от този, който е получил даденото. За ищеца остава открита единствено възможността да предяви на общо основание иск срещу държавата за обезщетение на всички вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането.

При безспорно установените факти - удържането в периода от 1.01.2014 г. до 10.08.2014 г. от приходите на ищеца при реализиране на произведената от него електроенергия на сумата 198 886.36 лева, представляваща такса върху приходите по приложимия чл. 35а от ЗЕВИ, чиято противоконституционност е установена впоследствие, като възникналите правоотношения между страните от запазеното действие на чл. 35а, ал. 2 от ЗЕВИ са приключили преди 10.08.2014 г., а до деня на устните състезания Народното събрание не е направило необходимото в изпълнение на задължението му по чл. 22, ал. 4 от ЗКС, исковата претенция следва да бъде преценявана като основателна.

Неоснователни, в контекста на изложените съображения, са възраженията на ответника за липса на елементите от фактическия състав на приложимата правна норма :
противоправност, вина, причинна връзка

Решението на Конституционния съд, с което се установява противоконституционността на

закон установява със задължителна по отношение на всички сила на пресъдено нещо, че законът е противоконституционен, а това несъмнено означава, че приемането му от компетентния държавен орган - Народното събрание, е „във висша степен противоправно“. Приемането на противоконституционния закон, както и последвалото противоправно бездействие е осъществено чрез поведението на мнозинството народни представители, като противодействието на малцинството от тях е без правно значение, доколкото не е довело до резултат. Без значение е кои са народните представители и от кое по ред

Народно събрание са те. Тяхното поведение като длъжностни лица от състава на Народното събрание ангажира отговорността на държавата, като правен субект. (Решение № 71 от 6.04.2020 г. по гр. д. № 3804/2019 г. на ВКС, IV г. о.)

Намаляването на имуществото на ищеца, настъпило вследствие удържането на претендираната в молбата сума, представляваща дължимата по обявената за противоконституционна разпоредба на специалния закон такса, е в причинна връзка с противоправното поведение на лица, за поведението на които държавата отговаря, като вината им се предполага.

В гражданскоправната доктрина вината, като предпоставка за ангажиране на имуществената отговорност на лицата, се свързва с неполагане на дължимата грижа според един абстрактен модел - поведението на определена категория лица (добрия стопанин, добрия търговец, добрия работник) с оглед естеството на дейността и условията за извършването ѝ. По принцип гражданското право не се интересува от формите на вината, защото гражданската отговорност се обуславя от наличието на вина, а нейната форма има значение главно в случаите, в които определена (по-тежка) гражданска отговорност възниква при наличието на умишъл, в сравнение с отговорността, която възниква при неполагане на дължимата грижа. (Така Решение № 542 от 7.02.2012 г. по гр.д. № 1083/ 2010 г. на ВКС, IV г.о.)

Ответникът по делото нито е твърдял, нито е ангажирал доказателства за полагане на дължимата грижа от длъжностните лица от състава на Народното събрание при осъществяването на противоправните действия, чиято последица е непозволеното увреждане на ищеца.

Поради съвпадането на крайните изводи на настоящия състав на въззивната инстанция с тези на първостепенния съд обжалваното решение ще следва да бъде потвърдено.

С оглед крайния изход на спора пред настоящата инстанция, на ответника по жалбата се дължат разноските, сторени във въззивното производство, които са в размер на 8 286.94 лева

- адвокатско възнаграждение, платено с преводно нареждане от 14.01.2021 г. Заявеното от въззивника на основание чл. 78, ал. 5 от ГПК възражение за прекомерност следва да бъде преценявано като неоснователно, тъй като въпросната сума е формирана от сбора на минималния размер на възнаграждението, изчислен по методиката на чл. 7 от Наредба №1 от 9.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения и дължимия данък добавена стойност върху данъчната основа.

- 15 -

По изложените съображения Софийският апелативен съд, търговско отделение, шести състав

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 260 915 от 23.10.2020 г. по гр.д. № 17075/ 2018 г. на Софийския градски съд, гражданско отделение, I - 23 състав в частта, с която Република България, представлявана от Министъра на финансите - гр. София е осъдена да заплати на „Вентус България“ ЕООД - гр. Варна : 1) на основание чл. 49, във връзка с чл. 45 от ЗЗД сумата 198 886.36 лева, представляваща имуществени вреди от заплатени в периода от 1.01.2014 г. до 9.08.2014 г. такси на основание на чл. 35а, ал. 1, 2 и 3, чл. 35б, ал. 1, 2, 3 и 4, чл. 35, ал. 1, 2 и 3, и чл. 73, ал. 1, 2, 3 и 4 от Закона за енергията от възобновяеми източници, обявени за противоконституционни с решение № 13/ 31.07.2014 г. по к.д. № 1/2014 г. на Конституционния съд, ведно със законната лихва от датата на подаване на исковата молба - 20.12.2018 г. до окончателното изплащане ; 2) на основание чл. 86, ал. 1 от ЗЗД сумата 59 902.54 лева, представляваща законната лихва върху главница 198 886.36 лева за периода от 1.01.2016 г. до 19.12.2018 г.

ОСЪЖДА Държавата, представлявана от Министъра на финансите - гр. София, ул. „Георги Раковски“ № 102 да заплати на „Вентус България“ ЕООД - гр. Варна, С.О. Траката - 4, 112, с ЕИК 200165790 на основание чл. 78, ал.1 от ГПК сумата 8 286.94 (осем хиляди двеста осемдесет и шест лева и деветдесет и четири стотинки) лева, представляваща разноски, направени във въззивната инстанция.

Решението подлежи на обжалване пред Върховния касационен съд на Републиката в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____